

Genesis 21: Twee zonen.

Orde van dienst:

Welkom

Votum en zegengroet

GK 162: 1, 2, 3 Barmhartig Vader op uw troon

Wet

Gebed: zingen GK 162: 4, 5, 6, 7, 8, 9

Kinderen: boek.

Psalm 8a Heer, onze God, hoe heerlijk is uw naam.

Inleiding: Ismael.

Lezen: Genesis 16: 1-15

Genesis 21: 1-21

Psalm 146: 3, 5, 6

Tekst: Genesis 21: 12, 13

Preek

GK 240 Van God nooit losgekomen

Gebed

Collecte

GK 22 -oude bundel- Uw woord omvat mijn leven.

Zegen.

Voor de dienst: Welkom.

In deze dienst gaat het over kerkverlaters. Over jongeren, die de kerk en soms het geloof loslaten.

Soms hard en bewust. Vaak omdat het niet meer lukt. Omdat de vragen te groot zijn.

In de afgelopen jaren hebben we geprobeerd om met jongeren uit onze gemeente contact te maken.

Ze op te zoeken.

Dat proberen ouderlingen en bezoekers. En er is een pastoraal team dat dat de afgelopen twee jaar heeft geprobeerd. Onder leiding van onze jeugdouderling Grytus Gerritsma. Het was niet altijd makkelijk.

Zoals u weet heeft de classis Bob Venus aangesteld om jongeren op te zoeken, die voor ons moeilijk te vinden of te bereiken zijn. In Amersfoort lopen er zo'n 400 jongeren uit alle kerken rond, die de kerk en misschien ook God hebben losgelaten.

Dat is een groot verdriet voor de ouders en voor familie. Een verdriet voor de kerk.

Het is ook vaak een groot verdriet voor de jongeren zelf.

Jongeren willen hun ouders of familie geen pijn doen.

Veel jongeren willen waarheid vinden. Zin. God. Zekerheid. Liefde.

Je geloof verliezen kan heel pijnlijk zijn.

Jongeren kunnen verstrikt liggen in twijfels. In verleidingen. In de jacht naar erkenning en geluk.

Gebukt onder de zware opdracht om jezelf gelukkig te maken.

Bob Venus wil deze jongeren opzoeken en bereiken. Een stem geven. Luisteren.

Op vrijdagavond 12 oktober had hij een avond georganiseerd in kasteel 't Hammetje.

Hier zit hij. In zijn ruïne.

Titel van de avond "Losing my religion".

Het was een avond van alleen maar luisteren. Luisteren naar de pijn van jongeren, die de kerk verlieten. Pijn die om erkenning vraagt.

"Losing my religion": daar gaat deze dienst over.

Ik hoop dat veel jongeren hun religie verliezen en de levende God vinden.

Dia.

Dia.

Kinderen: boek.

Jaren geleden zag ik op televisie een man met een kleine vrachtwagen.

En die vrachtwagen zat vol gereedschap.

Een gereedschapskist vol sleutels en tangen, hamer en schroevendraaiers.

Hij had scheppen en zeven. Drillboren. Van alles. Een vrachtwagen vol.

“Waar heb je dat allemaal voor nodig?”, vroegen ze hem.

“Nou”, zei hij, “ik ben goudzoeker en ik heb al dat gereedschap nodig om goud te vinden.

Dan ga ik op zoek. Wat graven en zeven. En dan hoop ik dat ik een goudader vind.

Ik heb veel boeken. Maar al die boeken gaan maar over één boek: het boek over God.

Ik heb al die boeken nodig om goud te vinden. Goud in de Bijbel. Goud over God.

De Bijbel is een goudader. En die boeken zijn mijn gereedschap.

Door die boeken vind ik goud in de Bijbel. Glanzend goud van God.

Kijk, ik heb een heel bijzonder boek gevonden.

Zie je.

Maar moet je eens kijken als ik het opendoe: een boek vol licht!

Dat is de Bijbel: een boek over God. Een boek vol licht.

Alleen: je moet het wel opendoen! Lezen.

Dan kom je iemand tegen, die woont in het licht. Dan lees je over de Here Jezus die zei: “Ik ben het licht voor de wereld”.

Dan is de Bijbel een licht op je pad.

Inleiding: We kijken in deze weken naar de geloofsgetuigen uit Hebrëen 11.

We hebben er al een paar gezien: Abel, Henoeh, Abraham, Izaak...

Maar tussen al die namen mis ik pijnlijk één naam: de naam van Ismaël.

Is hij vergeten? Heeft hij God losgelaten?

Hij was toch ook een zoon van Abraham?

Maar in de Bijbel zelf en in de Joodse traditie kom je Ismael niet of nauwelijks tegen.

In Psalm 83 een dun spoortje.

In die Psalm gaat het over het volk Israël en de dreiging van de volken erom heen. Vijanden die een complot smeden tegen Israël. Volken die zeggen: “Kom, wij verdelen dit volk!”.

En dan staat er: “Zij hebben samen plannen gesmeed dia.

en zich tegen u verenigd:

de tenten van Edom (=Esau) en de Ismaëlieten,

Moab en de zonen van Hagar.”

En dan verdwijnt de naam van Ismael. In de schaduw van Izaak.

In de Islam is er nog wel veel aandacht voor Ismael.

Het gaat in de Koran over Allah en over de aartsvaders Abraham, Izaak en Jakob. Maar ook in de

Koran blijft Ismael zelf een vage figuur. Soms wat door elkaar gehaald met Izaak.

Maar in de traditie krijgt Ismael opeens een belangrijke plek.

Hij wordt gezien als de voorvader van de Arabische volken.

Hij is een belangrijke profeet in de Islam.

Volgens veel moslims wordt niet Izaak, maar Ismael bijna geofferd op de berg. Het offerfeest in de Islam herinnert aan dit offer van Abraham van Ismael.

Samen met Abraham bouwt hij in Mekka de beroemde Ka'aba. Dia.

Er worden wonderen over Ismael verteld.

Bijvoorbeeld, dat hij op een dag wel 200 gasten uit Jemen op bezoek krijgt. Maar: hij heeft niets in huis om zijn gasten aan te bieden. Hij bidt dan tot Allah en al het zand bij hem wordt dan opeens meel zodat hij zijn gasten een maaltijd voor kan zetten.

Izaak verdwijnt in de schaduw van Ismael.
En daarmee groeit de vijandschap van de Islam naar de joden toe.

Toch schrijft de Bijbel helemaal niet negatief over Ismael zelf.
Ook Ismael krijgt grote beloften mee. De belofte, da took hij tot een groot volk zal worden.
Hij is besneden. Deelt in het verbond.
God ziet naar hem om.
De geschiedenis van Abraham wordt zelfs afgesloten met de familie-lijst van Ismael!
Lees: Genesis 25: 12-18:

Preek:

Hagar is een slavin. Een slavin, die Sarah kreeg toen ze in Egypte waren.
Dat is Hagar: ze is weggegeven. Geen man, geen kinderen, geen toekomst.
Gedoemd om voor altijd naamloos te verdwijnen onder het stuifzand van de geschiedenis.
Maar wat gebeurt er: deze slavin ontmoet God. Twee keer zelfs.
De Almachtige zoekt haar op in haar nood en doet dure beloftes.
Ze zal in de tenten van Abram wel over de God van Abram gehoord hebben. Ze kende de goden van de Egyptenaren en de Chaldeeën. De zonnegod Ra en de maangod Sin. Ze kende de goden van de Kanaänieten, Baäl en Astarte.
In haar dagen was er overal religie. Iedereen had wel een beeldje van een god. Bracht offers.
Overal religie.

Maar op een dag ontmoet Hagar de levende God.
De God die haar opzoekt. Water geeft in de woestijn.
Hij siert deze slavin met de mooiste beloftes. Ziet naar haar om. Zelfs Hagar.
Op die dag wordt haar religie godsdienst. Dia.
Religie gaat over goden die wij mensen bedenken. Het is, dat jij wel gelooft dat er goden bestaan, maar ze zijn ver weg. Je moet de goden gunstig stemmen door gebeden en offers. Het draait om onderwerping. Slaafse onderwerping. Angst.
Godsdienst is, dat je de God leert kennen, die al genadig is. De God, die dicht bij jou wel zijn. In je hart. De Vader van Jezus Christus, die jou opzoekt. Het draait om liefde. Zekerheid.

Ik las deze verandering, deze groei, in het leven van John Stott.
Hij vertelt, dat hij vanaf zijn vroege jeugd in de Bijbel had gelezen. Hij bad en ging trouw naar de kerk.
Toen hij 17 jaar was, zat hij in de kerk en hoorde de dominee opeens deze woorden uit de Bijbel citeren: "Ik sta voor de deur en ik klop aan. Als iemand mijn stem hoort en de deur opent, zal ik binnenkomen, en we zullen samen eten, ik met hem en hij met mij". Dia.

John Stott vertelt later: "Heel mijn leven had ik in hem geloofd, maar nu realiseerde ik mij, dat ik hem altijd aan de buitenkant had laten staan, aan de verkeerde kant van de deur. Ik had mijn gebeden -om zo te zeggen- al die tijd door het sleutelgat uitgesproken. Die avond kroop ik uit bed, opende de deur van mijn hart en ik knielde".

Religie is, dat je leeft bij beelden en godsbeelden, die je zelf hebt bedacht. God op een afstand. Dia.
Een god, die je gunstig moet stemmen. Je bent een slaaf.
Je begint bij deze goden met een 1 en je moet een 10 zelf verdienen.
Godsdienst is, dat je leeft met de God, die zich aan jou geopenbaard heeft. God dichtbij. De God die door Jezus laat zien, dat Hij vol van genade is. Je bent een kind. Erfgenaam.
Je begint met een 10 en die krijg je alvast, als geschenk.
Ik hoop dat veel jongeren hun religie verliezen en godsdienst vinden.

“Abraham, die slavin, die Hagar, is niet meer te harden. Sinds zij met jou geslapen heeft en in verwachting is, denkt ze dat zij de koningin is hier. Ze is arrogant. Trots. En ze vernedert mij door haar blikken. Ze luistert niet meer! Wat moet ik met haar?”.

Sarah loopt helemaal leeg.

Even daarvoor was zij het zelf, die haar slavin aan Abram had gegeven: “Abram, slaap met haar. Misschien krijgen we dan alsnog een kind”.

Want de HERE had jaren geleden wel een kind beloofd, een zoon, maar er gebeurde niets.

Sarah had het al niet kunnen geloven.

Ze wist dat ze geen kinderen kon krijgen. Ze was onvruchtbaar. Het was haar grote verdriet. Ze had stiekem wat gelachen, toen God hen een kind beloofde.

En nu werden ze almaar ouder en ouder. Haar schoot sloot zich definitief. En de liefde had zij al langer niet meer geproefd.

Sarah geloofde er niet meer in. Ze gaat het zelf regelen.

“Abraham, neem mijn slavin en slaap met haar. Het kind van mijn slavin zal dan ons kind zijn”.

Hagar werd draagmoeder.

En toen ze in verwachting was, ging ze neerkijken op Sarah, die geen moeder kon worden.

Sarah voelde dubbele pijn tot diep in haar hart.

In die dagen waren kinderen voor een vrouw heel erg belangrijk. Moeder worden, vooral zonen geven aan je man, dat was de reden van je bestaan. Zonder kinderen was je leven mislukt. Mannen namen vaak nog een paar vrouwen om toch kinderen te krijgen.

Allemaal zo pijnlijk en vernederend.

Maar, dat was de rol, die de cultuur toen aan vrouwen opdroeg. Ze hoefden niet te leren. Ze moesten kinderen krijgen.

Je waarde lag in in de kinderen die je kreeg.

Dat is nu anders. In onze cultuur.

Misschien zeg je: “Gelukkig is die tijd voorbij. Wat een achterlijk cultuur!”.

Ja, dat is waar.

Maar besef: in iedere cultuur kun je een rol opgedrongen krijgen. Een gedrag waardoor je pas echt meetelt. Ook in onze modern tijd.

Toen was het: je moet kinderen krijgen, zonen, dan tel je mee.

Maar nu?

Je moet leren, studeren en als vrouw een carrière opbouwen.

Thuis met een kind zitten, ja, dat is toch niet meer van deze tijd. Je moet zelfstandig kunnen zijn.

Onafhankelijk. Een baan hebben.

Je moet als vrouw mooi zijn en modieus. Ook seksueel je mannetje staan.

Op zich niets mis met leren en een baan voor vrouwen. Maar als je dan pas meetelt....!!

Iedere cultuur dringt een rol op en daar moet je aan beantwoorden.

De cultuur bepaalt je waarde.

Wat mooi om dan de God en Vader van Jezus te kennen. Die heeft je lief om wie je bent. Niet om wat je presteert of hoe je eruit ziet. Je bent voor hem alles waard. Hij gaf zijn zoon voor jou. Hij geeft je de vrijheid om te zijn wie je zijn wilt. Wat bevrijdend!

“Abraham, wat moet ik met haar doen? Ik verdraag dit niet!”.

En wat zegt Abraham nu?

Voor mijn gevoel maakt Abraham zich er wel erg makkelijk vanaf. Hij gaat niet naar Hagar toe om met haar te praten. Om haar te bewegen om de gevoelens van Sarah te begrijpen. Hij doet niets.

Abram kon wel met Hagar slapen, maar hij durft haar niet aan te pakken.

Hij stuurt Sarah in feite leeg weg: “Sarah, het is jouw slavin, doe maar wat goed is volgens jou”.

En wat doet Sarah?

Zij vernedert op haar beurt Hagar.

Het wordt zo erg dat Hagar wegvlucht. Ze vlucht de woestijn in. Alleen. Vrij!

En daar gebeurt het wonder: de HERE vindt haar. Ziet naar haar om.

Ja, Hij kent haar trots. Weet ook van de vernederingen door Sarah.

Maar de HERE wil dat ze terug gaat. Terug naar Sarah.

Hij wild dat ze haar trots loslaat en weer gaat dienen.

Hij geeft daar ook opening voor: Hagar, je bent in verwachting van een zoon.

“En door hem zal ik je heel veel nakomelingen geven. Zoveel dat je ze niet kunt tellen” zegt de HERE en noem je zoon “Ismael”.

Ismael betekent “God luistert”.

Hagar gaat terug. Baart een zoon. En Abram noemt hem “Ismael”. God luistert en hoort je.

Abram is dan 86 jaar.

Als Abraham 100 jaar is wordt Izaak geboren. Zoon van Sarah.

En zijn geboorte is een regelrecht wonder. Door dit wonder laat de HERE zien, dat onze verlossing ook een wonder is. Een geschenk van God. Dat kunnen we niet zelf.

God geeft ons een nieuwe toekomst.

Abraham noemt hem Izaak. Dat is “Hij lacht”.

En Sarah zegt heel blij: “God maakt dat ik kan lachen en iedereen die dit hoort zal met mij lachen”.

Izaak is de zon in haar leven.

Maar: niet lang daarna komen er donkere wolken aandrijven. Opnieuw.

Want na drie jaar is het feest. Feest voor Izaak.

Want Izaak drinkt nu geen melk meer uit de borst. Hij krijgt voortaan vast eten.

Feest omdat ook de riskante tijd nu voorbij was. Pasgeboren baby's waren heel kwetsbaar en daarom stierven veel kleintjes in de eerste jaren van hun leven. Als je drie jaar was, dan was dat het teken, dat het verder ook goed zou gaan.

Het kind had toekomst!

Ismael is ook op het feest. Hij is dan al 17 jaar.

Hoe is dat voor hem geweest?

Ik denk vaak: heel verwarrend.

Hij was een zoon van Abraham. En Abraham hield van Ismael, zoals een vader van zijn zoon houdt.

Ismael is besneden. Kind van het verbond. Kind van de levende God.

Als zoon van Abraham was hij ook jarenlang de erfgenaam.

Ismael zou alles erven. Zijn tenten, kudden en knechten. Een belangrijke plek.

De erfgenaam.

Maar tegelijk was zijn eigen moeder een slavin. Dienares van Sarah.

En hij had vast van zijn moeder gehoord over de moeilijke tijd onder Sarah. De vernederingen.

Maar: straks, straks zou hij de patriarch zijn!!!

En dan wordt opeens Izaak geboren! Uit het niets!

Iedereen was stomverwonderd geweest, toen ze hoorden dat de oude Sarah in verwachting was.

En het wonder was alleen maar gegroeid: op een dag is Izaak geboren.

Ismael had de blijdschap bij Abraham gezien. De verwondering.

Hij had de blikken van Sarah in de richting van Hagar gezien. De triomf in haar ogen. Het lachje.

Opeens stond iedereen rondom Abraham en Sarah en Izaak.

Hagar en Ismael raken langzaam in de schaduw.

Nu is Izaak al drie jaar.

En het is feest. Weer feest rondom die Izaak.

Maar Ismael weet een ding: hij, Ismael, is de oudste! Hij is de eerstgeborene! Hij is de erfgenaam.

Daar kan dat kleintje niets aan veranderen! Hoeveel praatjes die ook heeft.
Ismael zit bij het feest, maar lacht spottend om de ophef over Izaak.

Alweer gelach over Izaak.

Sarah ziet dat heel scherp en onderkent het gevaar. Zij beseft, dat Ismael weet dat hij de eerstgeboren zoon van Abraham is. Zijn oudste zoon. Hij heeft recht op de erfenis.

Ze gaat dan opnieuw naar Abraham toe en zegt: "Abraham, jaag die slavin en haar zoon weg, want ik wil niet dat mijn zoon Izaak later de erfenis moet delen met de zoon van die slavin!"

"De zoon van die slavin!"

Je proeft de ergernis in de woorden van Sarah: "Jaag die slavin en haar zoon weg!"

Lang heb ik dit heel moeilijk gevonden. Al toen ik klein was.

Hoezo Hagar en Ismael weggagen?!!

En in gedachten zie je ze al door de woestijn zwerven. Zie je Ismael in elkaar zakken van de dorst. Zie je de wanhoop van Hagar, die haar zoon ziet sterven.

Weggagen!??!

Heeft zij erom gevraagd om in Egypte als slavin te worden weggeschonken?

Heeft zij erom gevraagd om met Abram te slapen en een kind van die oude man te krijgen?

Dat was toch Sarah's plannetje?!

Heeft zij erom gevraagd om dag na dag door die jaloerse Sarah vernederd te worden?

Heeft zij erom gevraagd om terug te gaan naar de tent van Sarah? Dat wilde God toch?

En dan nu: "Jaag die slavin en haar zoon weg!"

En het vreemdste: God vindt dat goed! God vindt dat goed!

Hij beschermt Hagar niet.

Hij zegt tegen Abraham: "Luister naar Sarah...".

Ja, Abraham strubbelt eerst wat tegen, want hij houdt natuurlijk van Ismael. Maar, ja, als God tegen je zegt, dat je haar weg moet jagen, wat kun je dan nog?

De volgende morgen vroeg neemt Abraham water en brood en legt dat op de schouders van Hagar.

Geeft haar de jongen, zijn jongen!, en stuurt haar de woestijn in.

Probleem opgelost.

Wat moet Ismael op dat moment gedacht hebben van deze God van Abraham?

Zou hij zijn geloof hebben vastgehouden? Of was het voor hem "Losing my religion"?

U hoort wel, dat ik steiger als ik dit lees. Het lijkt zó onrechtvaardig.

Nu kan ik twee dingen doen.

Ik kan blijven steigeren. Ik kan zeggen: "Met deze familie, met deze kerk, met deze God wil ik niets te maken hebben. En hoe moeilijk ik het ook vind, ik laat het los".

Of ik kan denken: "Zo ken ik God helemaal niet! Hij was altijd zo zorgzaam voor Hagar. Heeft haar opgezocht toen ze die eerste keer was weggevlucht. Heeft haar toch ook grote beloften gedaan: ook Ismael zou tot een groot volk worden. Ik weet dat hij rechtvaardig is. Ik weet, dat hij de weduwe en de wees beschermt. De vluchteling en de arme en de zieke. Hij is de Vader van Jezus. Hij is de liefde zelf. Waarom doet hij dit?".

En ik kan dus ook op zoek gaan naar een antwoord: 'Waarom doet God dit? Zo ken ik hem niet!'.

Ik kan dus kiezen:

Blijven hangen in mijn verzet. òf op zoek gaan.

Loslaten of vertrouwen. Losing my religion of blijven geloven dat God betrouwbaar is.

Dat is een keus die je maakt diep in je hart.

Ik ben dus op zoek gegaan.

Om te beginnen dit: Sarah heeft scherp gezien, dat Ismael spotte met Izaak. Zoals Hagar zo vaak met haar gespot had. Hoe vaak had zij niet in de ogen van Hagar de trots gezien. De triomf. Zonder woorden zei Hagar: 'Mijn zoon is de eerstgeborene, Sarah. Als Abraham dood is, is alles van hem!'.

In de lach van Ismael zag zij, dat Ismael zich er niet bij neer zou leggen als hij opeens de tweede zoon werd. Als Izaak opeens de eerstgeborene werd. Hoeveel Ismael ook zou mogen erven.
De lach van Ismael was vol spot maar ook vol dreiging.

Dat zie je ook terug in de wetten uit die tijd.

We kennen oud-oosterse wetten, waarin met zoveel woorden staat, dat de kinderen van een slavin, die door de vader erkend zijn, en zelfs de kinderen die bij een hoer verwekt zijn, samen met de kinderen van de eerste vrouw behoren te erven.

Dat lees je in het beroemde **wetboek van Hammurabi**. Dia.

En in het oudere **wetboek van Ur-Nammu**, een sumerische koning uit Ur der Chaldeeën, die al in de tijd voor Abraham leefde.

Volgens het toen gangbare recht was Ismael dus een wettig erfgenaam van Abraham.

Er was maar één manier om dit erfrecht van de kinderen van een slavin ongedaan te maken, namelijk: door die slavin en haar kinderen hun vrijheid te geven. Dia.

In het wet-boek van Ur-Nammu staat: ‘... als de vader aan een slavin en haar kinderen vrijheid geeft, dan zullen de kinderen van de slavin niet delen met de kinderen van haar heer’.

Abraham jaagt Hagar en Ismael dus niet zomaar de woestijn in.

Hij geeft ze hun vrijheid terug. De vrijheid waar Hagar zelf eerst al naar zocht.

Ze mogen terug naar huis. Terug naar Egypte. Als vrije mensen.

En Egypte was niet ver. Ze konden zich mee laten nemen door de karavanen, die door dit gebied trokken. Terug naar hun familie.

Hij geeft hen water en brood mee voor onderweg.

Opnieuw blijkt ook de zorg van God.

Want Hagar en Ismael verdwalen. Ze dolen rond in de woestijn van Beersheba. Lopen in rondjes en vinden de weg naar Egypte niet. Het water raakt op. Ismael zakt in elkaar.

Hagar is wanhopig.

Dan klinkt opnieuw de stem van God: “Hagar, wees niet bezorgd! God heeft het kermen van je zoon gehoord. Sta op. Je weet het toch: ik zal uit je zoon een groot volk laten voortkomen”.

En dan opent de HERE haar ogen: dichtbij is een waterput. Hagar vult haar waterzak, geeft Ismael te drinken en ze trekken verder.

En dan staat er heel mooi: God beschermde de jongen, zodat hij voorspoedig opgroeide. Hij wordt boogschutter en gaat wonen in de woestijn van Paran. Hagar koos een vrouw uit Egypte voor hem uit. Het gaat goed met Ismael.

Hij krijgt 12 zonen en uit die zonen hele volken. Net zoals Izaak.

Maar: zou Ismael het begrepen hebben?

Heeft hij het willen begrijpen?

Dat de HERE door Izaak de volkomen bevrijding wilde geven? Ook de bevrijding van Ismael zelf? Bevrijding uit de slavernij van de zonde en de dood?

Dat op een dag uit de kinderen van Izaak de Messias geboren zou worden?

Dat ook Ismael door de Messias een erfgenaam van een nieuwe aarde zou worden?

Dat hij dus toch zou delen in de erfenis van Abraham?

Heeft hij het begrepen? Heeft hij het willen begrijpen?

Tenslotte.

Ik was op de avond met Bob Venus: “Losing my religion”.

Een paar jongeren vertelden over hun tijd in de kerk. En dat was vaak helemaal niet zo’n slechte tijd.

Ze gingen mee naar de kerk. Soms zelfs twee keer. Naar catechisatie.

Sommigen op weg om belijdenis te doen. Toch kwamen zij er niet allemaal aan toe.

Wat ik in hun verhalen proefde was dit: in hun tijd werd het vrij vanzelfsprekend gevonden dat zij mee naar de kerk gingen en dat ze op een dag belijdenis deden.

De hele groep deed dat.

Er werd eigenlijk niet zoveel over gepraat. Maar daardoor kon je je vragen, je twijfels, ook maar moeilijk kwijt. Eén meisje zei dat ook zo: "Ik zat netjes op catechisatie, maar ik zat vol vragen. Maar niemand vroeg ernaar. Het leek heel vanzelfsprekend, dat ik met de anderen belijdenis ging doen. Maar mijn vragen werden alleen maar groter".

Als ik mijn Bijbel lees, dat lees ik het omgekeerde.

Daar is geloven moeilijk, een smalle weg. Daar is ongeloof eerder vanzelfsprekend.

Ongeloof zit in mijn natuur.

De drang om vrij te zijn. Van God los.

En van alles in dit leven wil mij van deze God lostrekken. Elke dag voel ik het. En jongeren voelen dat ook. Op hun mobieltjes en hun PC komen ze het allemaal tegen. Kritiek op het geloof. Seksuele verleidingen. Vrienden die niet meer in de kerk zitten.

Geloven is niet vanzelfsprekend.

De andere kant is waar: geloof is een wonder.

Het is een wonder als Ismael nog zou geloven na al die ervaringen in de tenten van Abraham.

Tegenover de vanzelfsprekendheid staat de verwondering.

De verwondering, dat God naar hem omzag. Die zoon van een slavin.

En zo mogen we ook naar onze kinderen kijken: het is niet vanzelfsprekend dat zij geloven. Het is een wonder in deze wereld vol tegenstand. Wonder van Gods liefde.

En wij mogen over dit wonder vertellen.

We mogen met ze praten om te zien of zij het wonder nog zien van de God, die ook naar Ismael omzag. De God die ons Jezus gaf. Vragen naar hun twijfels. Hun eenzaamheid. Hun strijd.

En dan luisteren.

Eerst luisteren.

Zodat ze zonder angst kunnen vertellen. De angst om afgewezen te worden. De angst om niet te mogen twijfelen.

Toon belangstelling.

Laat merken dat ze gezien worden, zoals ook Ismael door God gezien werd.

Bouw aan een relatie. Want ook onze God is een God van relatie. Niet van religie.

Hij is een God die naar ons toe komt. Een verbond van liefde sluit.

Naar ons vraagt.

En luistert.

Amen.